



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Thesavrvs|| Locorvm|| Commvnivm|| Jvrisprvdentiaē

Barbosa, Agostinho

Lipsiæ, 1697

Cap. X. De Casu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80071)

Limita ex dictis: ut aliud sit, si hereditas jam-
tum relicta, vel verba in prateritum concipian-
tur l. 71. ff. de hered. instit. ut fieri solet in testa-
mento reciproco inter conjuges, quod etiam re-
spicere debet prateritam voluntatem. Nam si
collata sit in futurum, non subsistit, uti in facul-
tate Viadrinâ responsum testatur Brunnem. ad l.
70. in fin. ff. eod.

CAP. IX. De Carcere & Captura.

Axioma I.

Carcere non poenæ, sed custodiæ causa est in-
ventus. l. 8. §. 1. de pen. l. incredibile 6. C. eod.
const. crim. Car. V. art. 1. Gail. 1. obs. 26. ideo de
jure civili prohibetur ad perpetuos carceres poe-
na, nisi ex justa causa mentem principis moven-
te l. nemo carcerem. C. de exact. tribut. Jure Ca-
nonico tamen licet ad perpetuos carceres conde-
mnare cap. quavis, de pen. in 6to. unde hodie
Carceralius est poenæ. d. l. nemo C. alius custo-
diæ. l. fin. ff. & Cod. de Custod. reor. alius poeni-
tentiæ, quod utuntur Episcopi. Car. in Clem. 1. §.
1. de Heret.

Intellige scilicet limitationis loco respectu
causæ finalis, non verò quoad materiam subjecti-
vam, hoc est, ipsum carceratum, cui sæpe carcer
magnum est tormentum l. si hominem 7. ff. de
pos. Gail. d. observ. 26. n. 10. Unde est, quod
mala mansio etiam torturæ species dicatur in l. 7.
in pr. ff. de pos. Bald. in l. 2. num. 7. C. de Episc. aud.
Burlat. consil. 201. n. 14. lib. 2. Rol. à Vall. consil. 17.
num. 21. vol. 3. Rauchbar. quest. jur. 49.

2. Vocetur genus servitutis text. in l. Titum
71. §. 2. de condit. & dem. Conf. Arg. vol. 1. consil.
41. nu. 25. Est enim poena quædam miserrima ac
molestissima, ut quæ nobis aufert rem omnium
gratissimam atque pretiosissimam libertatem sci-
licet rem prorsus inestimabilem, ut ait textus in
§. ult. l. quib. ex caus. manum. Conf. Arg. d. loc.
Imò 3. est ignominia irretractabilis, quæ faci-
le aboleri nequit, Welenb. in consil. 57. n. 9. p. 2. per
text. in l. 5. §. 1. qui satisd. cog. Roll. à Vall. consil.
13. num. 5. vol. 3. Rauchb. p. 1. q. jur. civ. & Sax.
q. 48. n. 8.

II.

Carcere exire nemo debet, licet quis possit
gloss. in l. succurritur 9. ff. ex quibus caus. maj.
Carcere enim est locus publicus, imò & sanctus
æque ut muri civitatis. l. 13. §. 5. vers. cum tamen.
ff. de re milit. l. 13. ff. de custod. reor. Cuman. con-
sil. 106. Jul. Clar. §. fin. quest. 21. num. 25. Bart. in
tr. de Carcere, colum. 3. Arnold. Rayger. Thef. jur.
lit. C. num. 6. Vaud. lib. 2. quest. var. 29. Bockel.
de publ. jud. disquis. 9. n. 2.

Limitar Baldus in incarceratis ex injusta causa,
quod quilibet privatus possit eos propriâ autori-
tate e carceribus extrahere, etiam renitente ju-
dice, quia officiali de facto procedenti potest re-
sistit. Et potest vocare conjunctos, amicos &
vicinos, ut veniant ad resistendum judici. Bald.
in l. 2. C. de exactor. tribut. & l. 5. C. de jur.
fisci.

III.

Judex etiam incompertens potest reum capere,
non ad effectum cognoscendi de causa, sed ad
mittendum captum suo judici competenti. Judex
tamen Ecclesiasticus cum directè in laicos non
habeat jurisdictionem; etiam in iis casibus, in qui-
bus competens est, absque auxilio brachii secu-
laris non potest capturam decernere cap. 1. X. de
offic. ordin. licet Ecclesia carcerem habeat, & poe-
næ locus sit c. 3. de pen. in 6. Perez. C. de exact.
Tribut. n. 23. 24. 25. de Captura Clerici à laico.
vid. Perez. C. nulli licere in fren. equestr.

IV.

Privato & advocato fisci permittitur in fla-
granti Debitore carcerare, si fugam meditentur
Perez. ad tit. C. de exactor. tribut. n. 26. Brunnem.
ad l. 2. C. eod. tit.

V.

Carcere poenæ esse potest v. g. officialium malè
in officio suo versantium. Brunnem. ad l. 2. C. de
exact. Tribut. Et supplet Carcere poenam relega-
tionis, adeo ut si relegandus aliquandiu in Carce-
re fuerit, tempus illud relegationis tempori de-
creascit. l. 25. ff. l. 23. C. de pen. Perez. in Cod. de
his qui in Exil. dati. n. 4.

VI.

Qui debitorem carceri exemit, tenetur de in-
tegro debito l. 3. C. de exact. tribut. Eximens
enim videtur se reum pro debitore constituere.
Praterea eximens Judicio Criminali subicitur l.
4. C. de Custod. Reor. Exemtus autem nihilominus
obligatus manet, Perez. Cod. l. n. 27. Brunnem.
ad l. 3. C. eod.

VII.

Carcere publico sumtu instruendus & reficien-
dus est. Perez. C. de quib. muner. vel prestat.
n. 13.

VIII.

Apparitores incarcerare neminem possunt,
quifixos habet lares, nisi in flagranti delicto de-
prehendatur, aut speciale & scriptum Judicis ha-
beant mandatum, aliàs reus ipsis impunè resistit.
Fugitivus autem in flagranti dicitur deprehensus
& a privato quoque capi potest Perez. C. de Cu-
rios. & Station. n. 8. & ad tit. de Cohortal. n. 7.
seqq.

IX.

Carcere privatus poenâ capitis punitur, l. 1. C. de
privat. carcer. l. 1. C. de Cohortal. & princip. Li-
mita: in quibusdam Casibus detentio privata non
est prohibita, Brunnem. ad tit. C. de Cohortal. &
princip. col. 4.

De Castitate, v. infra pudicitia.

CAP. X.

De Casu.

Axioma I.

Ubi casus enumerati sunt à lege, non est lici-
tum ex cerebro alium casum addere, ut dicit Bald.
in l. unic. §. 1. in 2. col. C. de Cad. roll. Gom. in §.
actionum 29. de act. num. 11.

II.

Ubi Casus legis aliquâ ratione reperitur, ibi

nulla censetur restare controversia vel dubitatio, l. ancille 12. & ibi Bald. C. de furt. Philip. Port. conf. 55. ex hoc sane n. 22. Corn. consil. 136. p. 3. quem sequitur Zasius consil. 14. num. 97. lib. 1. Regn. Sixtin. Consil. Marp. consil. 13. n. 34. vol. 1.

III.

Ubi casus est omissus, illic ostenditur voluntatis defectus Dec. consil. 159. num. 5. & consil. 273. num. 1. & 3. Paris. consil. 74. n. 7. & consil. 10. num. 3. Card. Alb. consil. 26. n. 7. & quod casus omissus ostendat abesse voluntatem testatoris tradit Baldus in consil. 167. 2. col. vol. 5. Bertazol. consult. decif. lib. 1. consil. 69. n. 16.

IV.

CASUS omissus habetur pro omisso, l. commodis sine 10. ff. de liberis & posthum. cap. inter corporalia 2. de translat. E. pisc. cap. dilectus 18. de off. Ordin. cap. is qui 18. de sentent. excom. in 6. Card. Tusch. pract. conclus. tom. 5. lit. O. conclus. 116. Oldrad. consil. 224. n. 14. vers. allegavit. Socinus consil. 32. Ex his num. 18. libr. 1. Petrus de Anchar. consil. 37. num. 7. Ferrer. in consil. tit. Catal. gloss. 1. num. 104.

Amplia primò in lege, statuto, vel consuetudine, ut per Tiraqvell. de Jur. primog. quest. 40. num. 194. Alex. consil. 123. num. 21. lib. 4. ubi de consuetudine Roman. consil. 23. Nescio quid, in princ. ubi quod casus omissus in statutis habetur pro omisso, Alex. consil. 80. Viso in princip. lib. 1. & consil. 1. num. 25. vers. denique lib. 3. Ubi extendit in statuto poenali & criminali, Anchar. consil. 193. Subtiliter in princ. ubi extendit in statuto loquente de feudis, & fructibus feudorum, Socinus d. consil. 32. num. 18. lib. 1. ubi subampliat, etiam si statutum sit juratum. Surdus consil. 38. num. 5. Sigism. Scacc. de judic. lib. 1. cap. 32. n. 17. vers. accedat. Andr. Negusant. resp. 27. num. 3. & Resp. 87. num. 7. & resp. 274. num. 15. & resp. 306. num. 23. Mar. Giurba ad consuetud. Messan. c. 10. gloss. 6. num. 9. ubi hoc axioma extendit, licet in omisso major sit ratio, Ant. Mangil. de imput. q. 59. n. 1. Stephanus Gratian. discept. forens. tom. 5. cap. 813. num. 15.

Amplia secundò in contractibus, l. 1. l. quicquid adstringendæ 99. ff. de verbor. oblig. Bald. consil. 296. Queritur lib. 2. Petr. de Anchar. consil. 37. num. 7. & consil. 245. num. 5. Alex. consil. 46. Ponderatis num. 4. lib. 2. ubi extendit in conventionibus, Decian. consil. 2. num. 4. & 6. lib. 2. Roland. à Valle consil. 59. In causa. num. 25. lib. 3. ubi quod non est facienda interpretatio contractus ampla, sed stricta, & ideò omissum habetur pro omisso, Socinus de consil. 32. num. 18. lib. 1. ubi loquitur de pactis, & mandato procu-

rae, & consil. 47. in princ. eod. lib. 1. ubi de venditione, Dyn. consil. 50. num. 7. vers. praterca, ubi de compromisso, Surdus decif. 195. n. 11. Rendin. in prompt. recept. sentent. tom. 1. tit. 100. num. 17. Franc. Molin. de rit. nupt. lib. 3. quest. 24. num. 277. & quest. 34. n. 6. & 8.

Intellige, quia in contractu ea, quæ non sunt de natura contractus, si non sunt expressa, censetur omissa quamvis una partium dicat hoc intellexisse inclusum, secus in iis, quæ sunt de natura contractus, ita Abb. consil. 75. Illud. colum. 3. in princ. vers. praterca. lib. 2. quem refert Card. Tusch. d. lit. O. conclus. 116. num. 21. Et circa naturalia vel accidentalia contractus, tacitum pro expresse habetur, quando tacite agitur ab utraque parte, ut in l. cum quid 3. ff. si certum petatur. si verò ab una tantum parte, pro expresse non habebitur, ut l. si repetendi 7. C. de condict. ob causam. & in l. majores 25. C. de transact. ut notat Rendina d. tom. 1. tit. 24. num. 2. tit. 100. num. 19. ubi num. 18. tenet, quod si forma est servata in stipulatione, sed aliquid substantiale est omisum, putà locus, vel quantitas rei in obligationem deducta, tunc si illud, quod tacite agebatur, probari potest, pro expresse habebitur, l. triticum 94. ff. de V. O. quod si probari non potest, habetur pro omisso, l. 3. §. si quis insulam. ff. de eo quod cert. lo. l. ita stipulatus 115. in pr. & l. qui insulam 95. ff. de V. O.

Amplia tertio in omnibus dispositionibus, in quibus omisum habetur pro omisso, Anchar. consil. 120. in pr. & consil. 245. n. 5. ubi extendit, etiam si major ratio militet; & consil. 37. n. 7. ubi extendit in rescriptis, dispensationibus, & privilegiis, & testamentis, Socin. d. consil. 32. num. 18. lib. 1. ubi extendit in dispositione Judicis, & dispositis à testatore, ac in impetrante Alex. consil. 113. Viso instrumento. nu. 5. vers. confirmatur. lib. 2. ubi extendit in treuga & pace; & consil. 123. num. 21. lib. 4. ubi quod in confirmatione omisum habetur pro omisso, Bald. consil. 332. Statuto. circa fin. vers. recte igitur. lib. 3. ubi quod in libello casus omisus habetur pro omisso & non valet sententia lata super eo, quod omisum est in libello, Dec. consil. 438. Accurate ubi quod in banno omisum habetur pro omisso, Castill. consil. 17. num. 6. & num. 10. & 11. ubi quod in iis, quæ sunt stricti juris, omisum habetur pro omisso, & non cogitato, Angel. consil. 221. In volumine, ubi dicit casum omisum haberi pro omisso, quando non obstat mens verisimi-

lis;

lis; si autem obstat, secus, Valenz. *conf.* 159. n. 35. tom. 2.

V.

CASUS omisus à nova dispositione intelligitur secundum Jus antiquum, l. si verò 64. §. de viro 9. ff. soluto matrim. l. si commodissime 10. ff. de liber. & posthum. Garc. Girona de privilegiorum seu exemptionum explicatione. n. 556. & num. 886. Non dicitur autem casus omisus, qui est similis expreso, juxta doctrinam glossæ verb. mulieri, in l. si cum dotem 22. in princ. ff. solut. matrim. Bart. in l. Gallus 29. §. & quid sit tantum 5. n. 1. ff. de liber. & posth. Alexand. *conf.* 130. num. 5. in fin. vol. 2. Cravett. *conf.* 326. num. 9. Tiraquell. de retractu lig. §. 20. gloss. 1. num. 11. & de jure primog. q. v. est. 10. num. 197. Pelaez. de major. part. 2. q. v. est. 18. num. 3. Simon. de Prættis de interpret. ultim. volunt. lib. 2. interpret. 3. dub. 1. num. 170. vel qui potest suppleri per conjecturas, l. licet Imperator 74. l. si servus plurium 53. §. final. ff. de legatis 1. Paris. *conf.* 17. num. 15. volum. 3. Cravett. *conf.* 130. num. 7. Cardinalis Mantic. de conject. ultim. volunt. lib. 3. tit. 19. n. 15. Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 26. n. 18. Sim. de Prættis, d. loco num. 105. 169. & 178.

VI.

CASUS omisus à partibus intelligitur secundum dispositionem Juris communis, d. l. commodissime 10. de lib. & posthum. l. cum Prætor 12. ff. de judic. l. si extraneus 6. ff. de cond. & caus. data caus. non sequentib. l. si cum dotem 22. ff. solut. matrim. l. voluntatis 7. C. de fideicom. cap. cum venerabilis 7. de relig. domib. Marian. Antonin. var. resolut. lib. 2. resolut. 11. num. 16. Franc. Molin. de rit. nupt. lib. 3. q. v. est. 54. num. 6. Rot. *decis.* 171. num. 2. apud Farin. p. 1 recent. & *decis.* 703. n. 2. apud eund. part. 2. recent. ubi quod casus omisus à statuto remanet in dispositione Juris communis, & 467. num. 1. & *decis.* 340. num. 14. p. 1. ubi quod casus omisus remanet in dispositione Juris communis; eadem Rot. in Florentina capelle 4. Decembris 1617. coram Reverendissimo Domino meo Pirovano, impressa per Vivianum post prax. juris. patron. *decis.* 62. n. 6. Alphonsus de Narbona l. 20. gloss. 21. num. 10. & gloss. 23. num. 19. tit. 1. gl. 5. num. 42. tit. 21. lib. 7. etiam Recop. Giurba *decis.* 112. num. 2. Valenzuel. *conf.* 184. num. 44.

VII.

CASUS duo quando sunt equiparati in jure, dispositum in uno censetur dispositum in alio, gl. verb. advocandum,

in l. mancipias 5. C. de servo fugit. gloss. fin. in l. si quis servo 20. C. de furtis gloss. in cap. si postquam 33. de elect. lib. 6. Tiraquell. de retractu lig. §. 5. gl. 1. num. 10. Anton. Gomez. var. tom. 3. cap. 11. num. 1. vers. advertendum tamen Molin. de primogen. lib. 2. cap. 8. num. 26. Surdus de alim. tit. 2. q. v. est. 10. lib. 4. Recop. & lib. 2. num. 2. Cald. Pereira de potest. elig. cap. 7. num. 5. Flores de Mena var. quest. 3. num. 27. & 29.

VIII.

CASUS exceptus firmat regulam in contrarium, l. nam quod liquide 4. §. fin. in primo resp. ff. de penult. legata. l. quæsitum 12. §. idem respondit 43. ubi gloss. verb. non potest. ff. de fundo instr. cap. 2. de conjugal. pro. Arcin. *conf.* 30. n. 9. Dec. *conf.* 247. num. 8. & *conf.* 605. num. 6. Menoch. de arbit. lib. 1. quest. 20. num. 4. & *conf.* 4. num. 23. & *conf.* 148. num. 31. & seq. Surdus *conf.* 303. num. 11. cum seq. Valasc. *conf.* 45. num. 1. in fin. Cardin. Seraphin. *decis.* 459. n. 3. & *decis.* 1251. num. 11. & 23. Farinac. in praxi crimin. part. 4. *conf.* 65. num. 74. Marian. Antonin. var. resolut. lib. 1. resolut. 5. num. 28. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 51. num. 2. Fr. Anton. à Soufa in relect. de censur. Bullæ Cæne cap. 20. disp. 96. num. 1. Stephan. Gratian. *discept. forens.* tom. 3. cap. 522. num. 33. Rot. *decis.* 51. num. 10. & *decis.* 69. num. 4. & *decis.* 189. n. 2. apud Farinac. p. 1. recent. Joan. Mar. Novar. in praxi electionis fori. quest. 14. num. 19. sect. 2. idem Stephan. Gratian. *discept. forens.* tom. 5. cap. 922. num. 31. (Kubach. Brocard. 7. p. 20. per l. 18. de testib. licet dissentiat & ex professo refuter Anton. Mass. Gallef. lib. 1. de Exerc. Jur. ver. num. 71. ubi præallegatas leges non de regula sed de generali dispositione loqui docet.)

IX.

CASUS mixtus non continetur sub simplici, quia aliter judicamus de mixto, aliter de simplicibus, Petrus de Anchar. *conf.* 37. Contra Joan. num. 6. & 7. Angel. *conf.* 257. in princ. & *conf.* 328. Anastasius in fin. num. 7. vers. non obstat. Dec. *conf.* 332. Licet in princ. ubi quod mixtum non cadit sub simplici, nisi quatenus à lege inducitur contrarium ratione inseparabilitatis à simplici, Socinus *conf.* 246. Eleganter. num. 3. vers. tertio confirmo, lib. 2. ubi quod mixtum non cadit sub simplici etiam in materia favorabili, Mandos. in regul. Cancell. reg. 9. quest. 15. num. 5. ubi quod dispositio de simplicibus loquens non comprehendit casus qualificados, & diversæ naturæ, Surdus *conf.* 429. num. 25. Cardin. Tusch. *prædic. concl.* tom. 5. lit. M. concl.

concl. 294. à n. 12. de quo tamen vide latius infra lib. II. in ax. mixtum an sub simplici contineatur.

CAP. XI. De Casu fortuito.

vid. Interitus Rei.

Axioma. I.

Casus major ac vis divina, item alia quæ sine culpa accidunt, à nemine præstantur. *l. contrahus. 23. vers. animalium* & ibi Martin. de la Riv. c. 21. de R. I. l. 30. §. final. locati. l. quæ fortuitis 6. C. de pign. act. cap. fin. & ibigl. extr. de homicid. l. opus quod averseione 36. ubi Bart. l. item quæritur 13. §. Si navicularius 1. §. Si magister. 2. ff. Locati. Sund. conf. 12. n. 13. Gœdd. inter conf. Marpurg. conf. 24. num. 252. vol. 1. Est autem casus fortuitus, qui provideri, vel provisus impediri nequit. *l. 25. §. 6. ff. Loc. Scot. major p. 384.* Strach. de Affec. p. 3. num. 65. ratio est, quia res perit suo domino *l. 5. ff. de pign. exempla in jure passim occurrunt, ut in l. 10. ff. de peric. & com. rei vend. l. 11. §. 1. Locat.* cum & ipse dominus impedire casum non potuisset. Et debitor speciei interitu ejus liberatur *l. 23. ff. de V. O.*

Amplia ut nec nautæ & caupones de vi majori teneantur. *l. 18. commod.* qui tamen periculum rerum illatarum præstant, licet sine eorum culpa perierint. *l. 3. §. 1. naut. caupon.* scil. si perierint culpa vectorum & viatorum. *l. 1. §. fin. l. 2. ff. cod.*

Limita 1. procedere ubi species debeatur *d. l. 23. de V. O.* focus autem esse, si genus debeatur veluti in mutuo *l. 11. C. si cert. pet.* Tim. Fab. disp. Inst. 22. th. 12. alias limitationes vide in C. A. de N. G. th. 27.

Limita 2. nisi culpa casum præcesserit; tum enim casus fortuitus etiam culpæ tribuitur, prout vid. in Ax. 6.

Limita 3. si speciale pactum de casu præstando intervenit. *l. 3. de R. I.* vide infra Axiom. 4.

Limita 4. nisi æstimatio adjecta, hæc enim periculum transfert. vid. ÆSTIMATIO.

Limita 5. si casus fortuitus ex natura initi negotii sit præstandus, e. g. in Contractu assicuracionis. Perez. Cod. de naufr. n. 22.

Limita 6. si casus non singulos sed omnes ejusdem universitatis spectat, tunc enim ab omnibus præstat. Hinc damnum à transeunte exercitu datum pro rata à Communitate restituitur, sicut & sumtus meratorii à quibusdam pro civitate vel provincia expens. His enim illa à vastatione servata est. *l. 21. pr. de N. G. l. 2. §. 3. de L. Rhod. Perez. ad tit. Cod. de Salgamo. num. 6. Brunneum. ad Cod. eod. tit. in fin.*

II.

Quoties factum aliquid hominis casum patientis, quod causare casum fortuitum poterat, ejusmodi casum præcessit, toties non amplius est casus fortuitus.

Ratio: quia eatenus prævideri & præcaveri potuit. Exemplum est, si quis stipulam suam comburenda ejus gratia incenderit, & ignis ul-

terius progressus fuerit, de quo consulatur *l. qui occidit 30. §. 3. pr. ff. ad L. Aquil.* ita incendium ex fœno madido ortum non est merè casuale. vid. Stryck. Vol. 1. disp. 7. pos. 5. n. 10. alia exempla sunt in *l. 5. §. 7. ff. Commod.*

Limita: modo culpa talis sit, quæ casui causam dedit, & ita casus acciderit propter culpam. *l. fin. §. 1. ad L. Rhod. ibique Brunnem.*

III.

Quodcumque damnum contingit ex facto tertii, illud ratione patientis est casuale, si impedire non potuerit, non verò casuale est respectu tertii. Conf. *l. si merces 23. §. 4. ff. locati.*

IV.

Quoties res non amplius est perfectè Domini, sed per Contractum jam alteri debetur, toties non perit Domino sed illi cui debetur.

Ratio: quia huic amplius tradi nequit. Ergo alter tanquam debitor speciei erit liberatus interitu speciei, cum ad impossibilia nequeat obligari. *l. generaliter. 26. ff. de V. O.* Exemplum est in Emptione, Venditione, ubi si res tradenda perit, emptori periisse dicitur. *§. 3. Inst. de Em. Vend. l. 5. §. ult. ff. de Resc. Vendit.*

V.

Casus aliqui absque culpa vix solent contingere, ut est incendium. *l. si vendita 11. ff. de peric. & com. rei vend. l. 3. ff. de offic. pref. vig.* furtum, fuga hominum, qui custodiri solent. *l. si à bona 21. ff. de rei vend.* Præsumtio enim est contra allegantem hunc casum culpa ipsius contigisse, ideoque non sufficit, quod casum hunc probet, sed necesse est, ut insuper etiam probet absque sua culpa id factum esse. Bald. in *l. Si creditor. per tot. Cod. de pig.* Caltrenf. in *l. si quis argentarius. §. Prator num. 6. de Edend. Gilm. 4. 1. vot. 27. n. 258.* Ubi tamen limitationis loco advertendum, culpam, quæ in ejusmodi casibus intervenisse præsumitur, esse levissimam vel ei proximam Hart. Pist. q. 18. n. 10. Ideoque in illis deum casibus quis culpa se vacare probare debet, in quibus de levissima culpa tenetur: in aliis vero casibus, ubi quis levem saltem culpam præstare tenetur, is qui dicit culpa alterius contigisse hoc probare debet. Hartm. Pist. d. th. loc. num. 11.

VI.

Casus fortuitus qui culpam ad casum subordinatum sequitur, semper culpæ tribuitur, *l. 5. §. 4. ibi: nisi aliqua culpa intervenierit l. 18. in princ.* ibi: quæ sine dolo. ff. commodat. l. 1. §. 4. d. O. & A. §. 3. ibi: si modo non ejus culpa, Inst. quib. mod. re contr. oblig. l. 22. ibi: sine vitio ejus acciderit ff. de negot. gest. l. 3. C. de peric. tut. l. 5. l. 8. l. 9. C. de pign. act. l. 47. §. ult. ff. de leg. 1. l. 14. §. 2. ff. de constit. pecun. l. 20. §. 2. de præscript. verb. l. 61. §. 7. ff. de furt. l. 45. de oblig. & act. Meier. in disput. de culpa. thes. 119. num. 4. Vivius decif. 524. num. 17. per l. qui injuria 53. de furt. Ad casum autem ordinata culpa dicitur, quando sine ea casus non evenisset, Surdus 1. conf. 12. num. 64. Unde non malè casus distingui potest, quod alius sit planè fortuitus & inculpatus §. 2. I. ad Leg. Aquil. Alius verò quadatenus procuratus & culpabilis *l. si negotia 11. de N. G. l. 11. §. 2. de penis.*

P. Gro-